

finder det ikke hensigtsmæssigt at afskære muligheden for at kombinere samfundstjeneste (og tilsyn) med et behandlingsvilkår af de typer, der er nævnt i § 57. Størst behov er der formentlig for at kunne knytte et pålæg om afvænningsbehandling for misbrug af spiritus til dommen. Men hvis dette skal kunne lade sig gøre, og hvis overtrædelse af et behandlingsvilkår skal kunne medføre retlige reaktioner, måtte man i reglerne om samfundstjeneste som en selvstændig retsfølge indbygge nogle af de regler om særvilkår, der hører til den betingede dom. Straffelovrådet finder, at også hensynet til sådanne tilfælde taler for, at dom til samfundstjeneste placeres som en betinget dom.

Det er Straffelovrådets konklusion, at nye lovregler bør fastholde, at samfundstjeneste er et på særlig måde lovreguleret vilkår i en betinget dom. Det foreslås derfor, at samle reglerne om betinget dom med samfundstjeneste i straffelovens kapitel 8, (§§ 62-67), som har været uden indhold siden bestemmelserne om arbejdshus og sikkerhedsforvaring blev ophævet i 1973. Da der ikke i rådet er tilslutning til en ordning, efter hvilken samfundstjeneste altid vil forudsætte udmåling af den forskyldte straf, fastholdes også det udgangspunkt, at retten har valget mellem de i § 56, stk. 1 og 2, nævnte domsformer.

Der henvises til betænkning 1211/1990, s. 69-77.

3.2.1. Justitsministeriets forslag.

Justitsministeriet kan tiltræde Straffelovrådets ovennævnte synspunkter og forslag til, hvorledes reglerne om samfundstjeneste skal placeres blandt de strafferetlige retsfølger.

4. Et alternativ til frihedsstraf.

4.1. Forsøgsordningen.

Forsøgsordningen med samfundstjeneste har fra begyndelsen hvilet på den forudsætning, at området for betinget dom med vilkår om samfundstjeneste er visse tilfælde, hvor en ubetinget frihedsstraf ellers ville være forskyldt.

I den indstilling af 25. september 1980, som blev afgivet af en arbejdsgruppe under Straffelovrådet, anførtes, at udgangspunktet for en forsøgsordning burde være, »at vilkår om samfundstjeneste kun anvendes i tilfælde, hvor der i dag anvendes ubetinget frihedsstraf«.

Arbejdsgruppen var opmærksom på, at dette generelle synspunkt ikke fuldt ud ville kunne gennemføres i praksis. Der er et grænseområde mellem betinget og ubetinget dom, hvor det i væsentlig grad beror på et skøn, om dommen vil falde ud til en ube-

tinget eller en betinget straf. Det kunne derfor ifølge arbejdsgruppen ikke udelukkes, at betinget dom med vilkår om samfundstjeneste ville blive anvendt i nogle tilfælde, hvor afgørelsen ellers ville være faldet ud til en almindelig betinget dom.

Straffelovrådet støttede i alt væsentligt arbejdsgruppens forslag om retningslinier for en forsøgsordning. Ligesom arbejdsgruppen understregede rådet, at der ikke er skarpe skel mellem områderne for ubetinget frihedsstraf og betinget dom. Forsøgsordningens område ville efter rådets opfattelse blive nogle af de tilfælde af forskyldt ubetinget frihedsstraf, der lå nærmest ved den betingede dom, og der kunne under forsøgsordningen forekomme tilfælde, hvor det måtte stille sig tvivlsomt, om udfaldet ville være blevet en betinget eller en ubetinget dom, såfremt muligheden for at anvende samfundstjeneste ikke havde foreligget.

I folketingsbeslutningen af 25. maj 1982 hed det, at der i forsøgsområderne skulle tilvejebringes praktiske forudsætninger for, »at domstolene i stedet for ubetinget frihedsstraf kan idømme betinget dom med vilkår om (samfundstjeneste)«.

Efter Straffelovrådets forslag blev der af Justitsministeriet nedsat en arbejdsgruppe, der navnlig skulle søge at vurdere, i hvilket omfang samfundstjeneste var anvendt som et alternativ til ubetinget frihedsstraf. Arbejdsgruppen gennemgik fra 1986 til 1987 153 domme til samfundstjeneste afsagt i perioden fra 1. september 1984 til 1. marts 1986. Det er arbejdsgruppens konklusion, at samfundstjeneste overvejende er blevet anvendt som alternativ til frihedsstraf. Samtidig mener man dog at kunne konstatere, at der er et antal sager, hvor afgørelsen er faldet ud til betinget dom med samfundstjeneste, selv om udfaldet efter almindelig praksis mest sandsynligt ville være blevet en betinget dom. Arbejdsgruppen anser det ikke for muligt at opgøre med større præcision, hvor mange sager det drejer sig om. For nogle tilfældes vedkommende har der ikke i arbejdsgruppen været fuld enighed om, hvorledes valget mellem betinget og ubetinget dom ville være faldet ud, såfremt dom til samfundstjeneste ikke havde været en mulighed. Man mener imidlertid at kunne konkludere, at dom til samfundstjeneste ikke i noget stort omfang er afsagt i sager, der efter almindelig praksis ville være resulteret i en betinget dom, og det er arbejdsgruppens opfattelse, at antallet af sådanne tilfælde næppe er større end forudsat i de foran refererede bemærkninger fra den første arbejdsgruppe.

4.2. Straffelovrådets forslag.